

Παιδιά μου, τὸν παλῆθ' καιρὸ ἢ γῶσι κ' ἢ σοφία
Εὐρίσκοιεν 'ς τ' ἄρσενικά μονάχα· τὰ βιβλία
Δὲν εἶν', ἐλέγαν οἱ παλῆθ', καλὰ γιὰ κοριτσάκια,
Καὶ δὲ' μαθαίνουσι ἀπ' αὐτὰ παρὰ τὰ βασιλῆα!
Ὁ ἀργαλειὸς μας ἦτανε τὸ μόνο μας σχολεῖο.
Μὰ εἶχαμ' ἓνα μάθημα, — ἄν ἦταν σὲ βιβλίον —
Ποῦ ὅλα τ' ἄλλα γράμματα 'μερίζανε μπροστά του·
Τὸν Τούρκο νὰ ὀχτρεύομαστέ μὲ τὴν πικρὴ σκληράδι του
Κι' ἄρσενικοὶ καὶ θηλυκοὶ! Καὶ εἶχαμε δασκάλους
Κι' ἐδῶ κ' ἐκεῖ, γύρω, παντῶ, ὄλους, μικροὺς, μεγάλους.
'Σ τῆς μάνας τὸ νανούρισμα, 'ς τῆς νόνας τὴν κατάρα,
Εἰς τοῦ πατέρα τὴν εὐχή, 'ς τῆς κόρης τὴν τρομάρα,
'Σ τὰ παραμυθία τῆς γρηᾶς, 'ς τὰ χωρατά, 'ς τὰς 'παίνας,
Καὶ 'ς τῆς γιορτῆς ταῖς ξεγνιασαῖς καὶ 'ς τῆς δου-

λαϊᾶς ταῖς ἐννιαῖς

Τ' ἀκούγαμε τὸ πύρινον ἀλφαβητῆρι αἰώνια,
Τοὺς Τούρκους τοὺς 'ξορκίζαμε μαζῆ μὲ τὰ δαιμόνια,
Καὶ τὰ κορίτσια 'ς τὸ χορὸ 'σάν πιάνοταν ἀράδα,
Τέτοια τραγούδια τοῦ χοροῦ 'φτερώσαν τὴ γλυκάδα :

«Κάλιο 'χω γ'ὼ τὸ αἷμά μου τὴ γῆ νὰ κοκκινίσῃ
Παρὰ νὰ εἶδῶ τὰ μάτια μου Τούρκος νὰ τὰ φιλήσῃ.»

Μιὰ 'μέρα ποῦ ξεκίνησα γιὰ ναῦρω τὸν πατέρα
Μιὰ καταβόθνια βοή μ' ἀντάρισε ἀπὸ πέρα.
Μὴν ἐξαφνὰ ἐλύσσαζε τὸ ἄπικο κανάλι.
Καὶ μέσ' τῆ λήμνη ἐχύθηκε νὰ ῥθῆ νὰ μᾶς ξεβγάλλῃ;
Τέτοια βοή ὡσάν κ' αὐτὴ ποτὲ δὲν εἶχ' ἀκούσει·
Οἱ Τούρκ', οἱ Τούρκοι κάνουνε 'ς τὸ κάστρο μας γιουρούσι!
'Απ' ἄκρη 'ς ἄκρη 'ς τὸ φτερὸ ἀστράφτει κάθε τάπια
Καὶ τὰ νερά τοῦ χαντακιοῦ τὰ κόκκινα, τὰ σάπια,
Πλαντάζουνε γρομίζοντας ἀπὸ κορμιά χιλιάδες,
Μὰ πνίγεται τὸ πλάνταγμα μέσα 'ς τοὺς μπαλαρμάδες,
Μολύβια π' ὄσους βρίσκουνε τοὺς κόβουν πέρα πέρα,
Καὶ κάνουν ἓνα σφύριγμα ποῦ σχίζουσι τὸν ἀέρα
'Σὰ νὰ τοὺς περιπαίζουσι αὐτοὺς ποῦ θὰ σκοτώσουν.
Μέσ' τὸ ποτάμι τῆς φωτιᾶς ἀγρίευσε, χανόσουν.
Νά! κ' ἄλλο ἀκόμα μούγκισμα πλιὸ φοβεροῦ θηρίου,
Κόλασι, κόσμου χαλασμός, σεισμός, ὄργη Κυρίου!
'Ἐνα λαγοῦμι ἐξέσπασε 'ς τὸν Τούρκων τὰ ποδάρια
Καὶ μαῦρο ἀπλώνει σύννεφο μὲ τρίψαλα κουφάρια.
Μαρμαρωμένη ἀπόμεινα γιὰ μιὰ στιγμή, καὶ πάλι
Ξυπῶ, ἀντρεϊόμαι, τραβῶ πρὸς τὴν ἀνεμοζάλη,
Φτωχὸ ποῦλι μ' ἐξάφινε τῆς μάχης ἢ φοβέρα,
Καὶ τὴ φωλιά μου ἀναστῶ, καὶ θέλω τὸν πατέρα.
Σὲ 'λίγο τὸν ξαγνάντισα 'ς τὴν Τάπια τὴ μεγάλη
Μὲ τὸ 'ψηλό του τὸ κορμὶ, τὸ ἐξέσπετο κεφάλι,
'Σ τὴ μέση, ἀρχιπαλληκαροῦ σκορπᾶ κάθε ματιὰ του
Γύρω του σπύθαις λεβεντιᾶς, πέρα φωτιαῖς θανάτου.
'Απάνου 'ς τὸ κανόνι του μὲ τὸ δαυλὶ του γέρονει,
Κανόνι ποῦ καμμιὰ φορὰ 'ς τὰ χέρια του τὸ πέρνει,
'Σαν ἀπαντᾷ 'ς τοῦ Πασᾶ μ' ἐκείνη τὰ κετάρια.
Λυσομανοῦνε τὰ σκυλιὰ μὲ τὴ δική του τάπια,
Πλατεῖα χαλάστρ' ἀνοίγοντας σκαλώνουσι 'ς τὸ κάστρο,
Καρφώνοντας τὴν κόκκινη σημαία μὲ τὸ ἄστρο,
Καὶ τὸ κανόνι τ' ἀκουστὸ ἀντάμ' ἀναπαράζεταί·
Κι' ἀπὸ τὸ τὸ στυλο τοῦ γλυστρᾶ καὶ πέφτει καὶ ντρο-

[πιάζεται.

Βόθηα, Χριστέ, μᾶς πήρανε, μᾶς 'φάγαν οἱ δαίμονοι!
'Ἐξαφνὰ — τόσῳ ἑλαρᾶ ποιά μάν' ἀνασηκώνει
Νὰ βάλῃ τὸ παιδάκι τῆς σὲ κούνια πουπουλένια,
'Ὅπως τὰ χέρια ἐκεῖ τὰ θυῶ, — τί χέρια σιδερένια! —
Π' ἀρπάξουσι τὸ κανόνι;

'Σ τὴν ἀγκαλιὰ τὸ 'γιόμισε, 'σάν πρῶτα τὸ στυλώνει,
Καὶ μ' ἓνα βροντοβόλημα, μ' ἓνα καλὸ σημάδι·
Σωρὸ μὲ τὴ σημαία των τοὺς ἔστειλε τοῦ ἄδη,
Τσακεῖ τοὺς ἄλλους 'ς τὸ φευγιὸ, τοὺς ἴβηκε ἀπ' τῆ
[χαλάστρα,
Καὶ μιὰ περιγελάστρα

Καὶ μιὰ φωνὴ ἀκούεται μονάχα! Τουρκαλάδες!
Καί: Τουρκαλάδες! γύρω του οἱ λαμπροὶ παλλη-

[καράδες

'Αντιβοῦνε καὶ γελοῦν, ἐκεῖ ποῦ ἀπὸ πέρα
Τὴν ἴδιαν ὥρα φτάνοντας ψιθιρίζα: πατέρα!
'Ἐγύρισε, μ' ἐκύτταξε μὲ ξαφνισμένο 'μάτι,
Κι' ἐνῶ 'ς τὸ χέρι τὸ δαυλὶ τοῦ κανονιοῦ του ἐκράτει
Μ' ἀγκάλιασε γιὰ μιὰ στιγμή μὲ τ' ἄλλο τὸ ξερβίτου·
Τὸ χάρο 'ς τὸ 'να χέρι του, καὶ 'ς τ' ἄλλο τὴ ζωὴ του.
Τότε κοντὰ μὲ νὸς ἐξανθῶ, θρεφτᾶρι τοῦ πολέμου,
Μὲ κύτταξε . . . δὲν ἐξάχασα τὸ μάτι του ποτὲ μου.
Τὰ μακρούα μου τὰ μαλλιά 'ς ταῖς πλάταις εἶχαν πέσει,
Χρυσόζωνη ἐπρόβαλλεν ἡ λιγερὴ μου μέση
Καὶ ἀσπρίζεν ὀλόγυμνος ὁ παχουλὸς λαιμὸς μου.
'Σ τὸ καρουφίλλι του γυρτὸς ξεχάστηκεν ἔμπρός μου
Καὶ ντροπιασμένη ἔρριξα κ' ἐγὼ τὰ 'μάτια χάμου. . .
'Ὁ νιὸς αὐτὸς ἐγένηκε — παπούλης σας, παιδιὰ μου.

Σᾶς ἀγαπῶ, στολίδια μου, γεμάτα περηφάνια,
Τιμὴ καὶ δόξα, φέρμελῃ μὲ τὰ χρυσὰ γαϊτάνια,
Μὲ τὸν πολέμων ταῖς βολιαῖς φλοκάτα, φουστανέλα,
Σᾶς ἀγαπῶ ἡ γερόντισσα μ' ὅλη τῆς νιᾶς τὴν τρέλλα.
'Σὰ μῶθαναν τὰ στέφανα τοῦ γάμου 'ς τὸ κεφάλι
Τόση χαρὰ δὲν ἐνιωθα καὶ τόση παραζάλη
'Σάν τὴ χαρὰ ποῦ σᾶς κυττῶ ριγμένα ἐδῶ μπροστά μου.
Καὶ μὲ τὸ κοντογοῦνί μου, μὲ τὸ χρυσοῦ σαγιά μου
Δὲν ἐκαμάρωσα, ξανθὴ ποῦ ἦμουν μαυρομάτα,
'Ὅσῳ καμάρωσα μ' ἐσᾶς, καμάρια μου φευγάτα.
Μ' ἐσᾶς, ρουχάκια μ', ἄνοιξε καλὸ τὸ ριζικό μου,
Μ' ἀγάπησαν, ἀγάπησα, καὶ ἦρα τὸν καλὸ μου,
Γλύτωσ' ἀπίστευτα μ' ἐσᾶς ἀπ' τῆς σκληριάς τὰ πάθη
Τὴ νύχτα ποῦ ἡ πατρίδα μου ἐκάηκε κ' ἐγάρθη
Καὶ τὸν πατέρα μου κακὴ λαβωματιά πεθαίνει.
Μ' ἐσᾶς 'ς τὰ ὄρη ἔφτασα νεκρὴ, ξεψυχησμένη,
Μὰ 'ς τὸν ξανθὸ λεβέντη μου, 'ς τὴ φλογερὴ μου ἀγάπη
Δὲν ἐπαράδωκα κορμὶ βρισμένο ἀπ' τὸν 'Αράπη.

Τώρα 'σάν ἐρῶ ἢ ὄρα μου καὶ φύγω καὶ πεθάνω,
'Ἐσεῖς νὰ τ' ἀπιθώσετε 'ς τὴν κάσα μου ἐπάνω.
Παιδιά μου, δὲ' μοῦ φαίνεται κακὸς ὁ χάρος τόσῳ
'Σὰ' συλλογιέμαι πῶς ἐκεῖ μαζῆ μ' αὐτὰ θὰ λυώσω.»

Καὶ 'ς τῆς γρηᾶς τὸ μάγουλο 'κύλισεν ἓνα δάκρυ.
Μὰ ἐν ἀπὸ τ' ἀγγόνια τῆς κοιμήθηκε 'ς τὴν ἄκρη,
Καὶ καθὼς τὸ εἶδε ἡ γιαιγιά μὲ τ' ἀγρυπνὸ τῆς μάτι
Τὸ πῆρε 'ς τὸ μικροῦλι του γιὰ νὰ τὸ πάη κρεβδάτι.
Καὶ τ' ἄλλα ποῦ ἀπόμειναν πηγαῖαν ἓνα ἓνα
Καὶ ψηλαφούσαν κ' ἔδλεπαν μὲ μάτια θαμπωμένα
Τὴ φουστανέλα τὴ λευκὴ καὶ τὴ βαρεῖα φλοκάτα
Καὶ τὴ χρυσὴ τὴ φέρμελῃ, καμάρια μας φευγάτα!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β' περιώδευε ποτὲ
ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ του. Συνήθειαν δ' εἶχε νὰ
προηγῆται τῆς ἀκολουθίας του εἰς ἰκανὴν ἀπό-
στασιν, καὶ διεσκέδαζε πολὺ μὲ τὰς περιέργους
ἐρωτήσεις καὶ τὴν πολυπραγμοσύνην τῶν ἀν-
θρώπων, παρ' οἷς κατέλυε. Φθάσας εἰς πολίχνιον
τι, ἐσταμάτησεν εἰς τὸν ταχυδρομικὸν σταθμὸν
καὶ ἤρχισε νὰ ξυριζῆται μόνος του, ὅτε ἐλθοῦσα
ἡ σύζυγος τοῦ ταχυδρομικοῦ ὑπαλλήλου τὸν ἐ-
ρωτᾶ μὴ τυχὸν ἦτο ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ αὐ-
τοκράτορος, τὸν ὅποιον ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπε-

ρίμενον. — « Ἐγὼ εἶμαι ποῦ ξυρίζω τὸν αὐτοκράτορα, » ἀπήντησε μειδιῶν ὁ Ἰωσήφ.

*
**

Ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσῃ λόχος τις ἐκ Χαλκίδος. Ὁ λοχαγὸς Β* προσκαλεῖ ἀπ' ἐσπέρας τὸν ὑπὲρτερον του καὶ τοῦ λέγει·

— Μιχάλη, αὔριο 'ς τῆς ἕξ θὰ κινήσουμε ἀπ' ἐδώ. Κύτταξε λοιπὸν 'ς τῆς πέντε νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ξυπνήσῃς.

— Πολὺ καλά, κύριε λοχαγέ.

Εἰς τὰς 3 μετὰ τὰ μεσάνυκτα ὁ Μιχάλης κτυπᾷ τὴν θύραν τοῦ λοχαγοῦ:

— Κύριε λοχαγέ, κύριε λοχαγέ!

— Τί εἶνε, Μιχάλη; μήπως εἶνε ὥρα νὰ σηκωθῶ;

— Ὅχι, κύριε λοχαγέ, ἤθελα μόνο νὰ σοῦ πῶ πῶς ἔχεις ἀκόμη δύο ὥραις νὰ κοιμηθῆς, γιατί τώρα δὲ ἐκτύπησε τρεῖς ἀπ' τὰ μεσάνυκτα!

*
**

Ἐν τῷ κακουργιοδικεῖῳ δικάζεται τις ἐπὶ πολὺ φυγοδικήσας. Ἀγορεύει ὁ συνήγορος. « Ὁ πελάτης μου, κύριοι, ὅστις πάντοτε ἔδειξε μέγιστον σεβασμὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην . . . »

Ὁ πρόεδρος (διακόπτων). — ὦ! τὸ πιστεύω, γιὰ τοῦτο πάντοτε ἐφρόντισε νὰ ἴσθαιται ὅσον τὸ δυνατόν πλέον μακρὰν ἀπὸ αὐτὴν!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ τιμὴ διὰ τὸν ἄνδρα — εἰς τὸ νὰ καθιστᾷ διὰ πᾶσάν του πράξιν ἑαυτὸν καὶ μόνον ὑπεύθυνον.

Ὁ φιλόδοξος λημονεῖ τοὺς ἀντιζήλους οὓς ὑπεσκέλισε, μὴ βλέπων ἢ ἐκείνους οὓς ἔχει νὰ νικήσῃ ἔτι. Ἡ χαρὰ του ὅτι ὑπερίσχυσε τῶν ἀνταγωνιστῶν εἶνε μηδαμινὴ ἀπέναντι τῆς λύπης ἣν αισθάνεται τοῦ νὰ εὔρῃ ἓνα καὶ μόνον ἔτι ἀπέναντι ἑαυτοῦ. Τῆς φιλοδοξίας ἴδιον εἶνε νὰ μὴ θεωρῇ ποτὲ πρὸς τὰ ὀπίσω.

Τὰ ἀγαθὰ τότε εἶνε ἡμῖν εὐχάριστα, ὅταν ποιωμέν καὶ ἄλλους μετόχους αὐτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἄχρι τοῦδε ἐνομίζετο ὅτι ὁ φιλοξενώτερος τῶν λαῶν τῆς γῆς ἦτο ὁ τῆς Σκωτίας, ἀλλ' ἐσχάτως περιηγητῆς, Σκώτος μάλιστα τὴν καταγωγὴν, τὸ βραβεῖον τῆς φιλοξενίας ἀπονέμει εἰς τὰς μαύ-

ρας φυλάς τῶν Φιλιππίνων νήσων. Οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι αὐτῶν πρὶν καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν προσκαλοῦσιν ὑψίφωνως, στρεφόμενοι ἀλληλοδιαδόχως πρὸς πάντα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, οἰονδήποτε πεινῶντα νὰ πλησιάσῃ καὶ μετάσχῃ τοῦ γεύματος. Τὸ ἔθιμον τοῦτο τηρεῖται μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας, καθόσον ὁ παραμελήσας αὐτὸ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

Ἐν Ἀμερικῇ εὐρέθῃ μέθοδος νὰ καθισταταὶ ὁ οἶνος παλαιὸς διὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ. Παλαιὸς δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος λέξις, διότι καὶ τοι καταπληκτικὴ ἡ δύναμις τοῦ ἤλεκτρισμοῦ, οὐδέποτε ὅμως θὰ κατορθώσῃ βέβαια καὶ νὰ ἐπιστεύσῃ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου οὐχ ἤττον ἐὰν δὲν καθιστᾷ τὸν οἶνον πολυχρόνιον, παρέχει ὅμως αὐτῷ ὅλας τὰς ιδιότητας παλαιοῦ οἴνου, ὅπερ καὶ κυρίως ἐνδιαφέρει ἡμᾶς. Ἐν Καλλιφρονίᾳ ὑπάρχει εἰταιρία λεγομένη Electric Liquor Company, ἥτις ἀναλαμβάνει νὰ καθιστᾷ ὀρίμους καὶ καθαρίσῃ διὰ τοῦ ἤλεκτρικοῦ ρεύματος οἴνους καὶ ἄλλα οἰνοπνευματώδη ποτὰ. Ἀληθές ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤδη ὑπάρχουσι μέσα, δι' ὧν καθαρίζεται ὁ πρόσφατος οἶνος καὶ τὰ πνευματώδη ποτὰ ἀπὸ ξένας οὐσίας, ἀλλ' ἡ διὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ μέθοδος, ἐὰν πιστεύσασμεν τὸν εὐρέτην αὐτῆς, ἀποδιώκει τελείως πᾶν ξένον ἐν τῷ οἴνῳ ὑγρὸν, καὶ παρέχει εἰς τὸν οἶνον οὐ μόνον εὐάρεστον γεῦσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ιδιότητα νὰ διατηρῆται ἀβλαβής, ὡς εἰ ἦτο ἐν τῷ ὑπογεῖῳ ἐπὶ μακρὸν ἐγκεκλεισμένος. Ἐλαφροὶ ἐρυθροὶ οἶνοι μεταβάλλονται εἰς παλαιούς ἐν διαστήματι 3—5 ὥρῶν καὶ εἰς κοινὰ ἐν διαστήματι 60 ὥρῶν.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐκ Βοστώνης δόκτορος James, οἱ κωφάλαλοι εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι τοῦ πάθους τοῦ ἰλίγγου καὶ τῆς ναυτίας. Ἐπομένως ὁ κ. James συμβουλεύει τοὺς ὑποφέροντας ἐκ ναυτίας νὰ βύωσι τὰ ὦτα αὐτῶν διὰ βάμβακος κατὰ τὰς θαλασσοπορίας. Ἡ περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς παράδοσις, συμβουλευόντος τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ νὰ βύωσι τὰ ὦτα διὰ κηροῦ ὅταν ἔπλεον ἐν σφοδρῶς κυμαινομένῃ θαλάσσῃ, φαίνεται ὅτι ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν βεβαίωσιν τοῦ δόκτορος James, ἐπιφέρει ἢ τοῦτο ἀναφέρουσα ἐφημερίς.

Βασίλισσα συγγραφεύς. — Τὸ νέον βιβλίον τῆς Ἀνάσσης τῆς Ἀγγλίας, ἀφηγούμενον τὴν ἐν Βαλμοράλ τῆς Σκωτίας διατριβὴν τῆς κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν, ἀφιερῶται πράγματι, ὡς εἶχεν ἀγγελεθῆ ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων, εἰς « τοὺς πιστοὺς Σκώτους ὄρεινους καὶ εἰς τὸν πιστὸν φίλον καὶ ὑπὲρτερον Ἰωάννην Βράουν ». Περὶ τῆς πολιτικῆς οὐδεὶς γίνεται ἐν τῷ ἡμερολογίῳ λό-